

Історія столітньої хати і долі її мешканців

Щоразу, коли мені доводиться проїжджати автошляхом з Березного на Кам'янку, завжди милуюся чепурним дерев'яним будиночком, який ніжно притулився до лісопосадки неподалік території колишнього міжколгоспного кормового господарства.

Справляють хороші враження гарно доглянуте подвір'я, господарські споруди, дарує приємні почуття сад і велику насолоду квіти, які барвистим вінком оповили цю сільську оселю, що залишилася єдиною над дорогою, де колись був хутір Очеретянка.

З приємністю споглядаючи на оцю природну красу, захотів побувати на затишному подвір'ї, познайомитися з господарями дому, дізнатися історію їхнього життя.

І нещодавно, врешті, моє бажання здійснилося.

Одного погожого вересневого дня я зустрівся там з пенсіонерами Петром Адольфовичем та Марією Костянтинівною Белявськими, які поралися біля своєї батьківської хати.

Господарі приязно поставилися до мого візиту, тож я відразу попросив Петра Адольфовича розповісти про свого батька, історію його життя, зокрема про деякі незвичні і героїчні сторінки молодості цієї людини.

Зі слів мого співрозмовника,

тяжкопораненого офіцера і потім на плечах ніс його шість кілометрів до найближчої медчастини. Цим врятував життя своєму командирові. За що був відзначений найвищою солдатською нагородою – Георгієвським хрестом. Йому було

всі снаряди потрапляли в ціль і один з них влучив у нашу хату, пошкодив легуна, що йшов до комина, та балку у великій кімнаті. Вилетівши з будинку, снаряд не розірвався і впав у колодязь. Звідти його витягнули вже після війни.

– Враховуючи те, що ваша сім'я жила на хуторі, сюди, напевно, у воєнні і повоєнні роки навідувалися й хлопці з лісу?

– З розповідей батька, вони були лише один раз. Попросили, щоб він дав їм теля для харчування повстанців. Йому ж дали розписку, що в майбутньому виплатять кошти за худобину. На цьому спілкування

його дружина, зокрема, більше двадцяти років на газорозрядному заводі. Разом вони виховали гарних доньок, допомогли їм здобути належну освіту. Старша Анжела закінчила торгово-кооперативний технікум, а молодша Руслана – приватний інститут іноземних мов, де здобула спеціальність вчительки англійської мови. Обоє вийшли заміж і подарували батькам четверо чудових внуків, якими гордиться дідусь та бабуся і які достойні свого прадіда георгієвського кавалера Адольфа Белявського. Бо це, дійсно, так. Адже внучка Дануся нині вчиться на III курсі Гдан-

на шиферну і нещодавно він встановив нові двері, адже старі вже струхлявіли від часу.

Справжню насолоду і душевний спокій принесла екскурсія по просторому обійсті родини Белявських. Найперше, милували зір квіти, які нас привітно зустрічали біля дверей дому, на подвір'ї, у садку і на городі. Їх було безліч, вони веселково цвіли, дарували людям свою останню осінню красу. Протягом багатьох років їх сіє і дбайливо доглядає закохана у природу М. К. Белявська. А ще мене привабив сад, багатий на яблука, груші, виноград, вишні, сливи та горіхи. Непода-

Адо́льф Тимо́фійович Бе́лявський народився у 1889 році і виріс на ближньому до Очеретянки хуторі Ільники. Коли хлопцеві виповнилося двадцять років, його призвали у царську армію. Після двох років важкої служби розпочалася Перша світова війна, яка стала великим випробуванням в долі молодого солдата з Полісся. Спочатку у рукопашному бою німецький солдат намагався штиком-багнетом поцілити А. Т. Бе́лявського в голову, але він вчасно відхилився і ворожа холодна зброя вразила нашому землякові ніс. Після нетривалого лікування він знову повернувся на фронт, не уявляючи, які ще неприємні несподіванки чекають його там. Згодом під час гарматного обстрілу позицій російських військ німецький снаряд розірвався поблизу групи служивих, серед яких був і Адо́льф Тимо́фійович. Від потужного вибуху троє солдатів загинуло відразу, одному одірвало ноги, а йому ноги теж сильно посікла шрапнель. Майже три доби пролежав наш молодий тяжко поранений земляк у чистім полі, стікаючи кров'ю. І лише під вечір жінка, яка прийшла до струмка, що протікав поруч, побачила знесиленого А. Т. Бе́лявського та повідомила про це військовим, що отаборилися неподалік. Згодом за ним приїхала підвода і санітар забрав його у фронтову санчастину, а звідти відвезли у Московський госпіталь, де він півроку лікувався. Після видужання Адо́льфа комісували та відправили додому.

Повертався він сюди справжнім героєм, адже під час одного важкого бою відважний солдат витягнув з-під обстрілу

призначено спеціальну щомісячну військову пенсію у розмірі 50 російських рублів. На той час це була солідна сума. Адже за першу виплату Адо́льф Тимо́фійович вдома купив собі пару коней і віз, а за другу – лісоматеріали на хату, яку збудував у 1918 році. На жаль, після жовтневої революції 1917 року йому більше не виплачували належної георгиевської пенсії. Але, як пам'ять про неї, донині стоїть дім, зведений на ті кошти, якому вже виповнилося аж 102 роки.

– Як далі склалася доля вашого батька? – цікавлюся у Петра Адо́льфовича.

– Збудувавши нову хату, він женився на дівчині-полячці, в їх шлюбі народилося четверо дітей. На жаль, коли вони вже були майже дорослі, їх матір померла. Після завершення війни діти від першого батькового шлюбу виїхали жити в Польщу, а він залишився тут вдівцем. Саме тоді познайомився з моєю матір'ю Антоніною Опанасівною, яка теж була вдовою і мала на своїх руках неповнолітнього сина. Так він поєднав свою подальшу долю з молодю жінкою-українкою, привів її до свого дому. В них народилися я і мій молодший брат Володимир.

– Чи не розповідав батько вам, дітям, про якісь епізоди минулої війни?

– Хочу сказати, що його тоді не мобілізували на фронт, бо він вже був у немолодому віці. Тож залишився вдома під окупацією. Пригадував, як наступали німці на Березне. Перед ними в місто прямувала група відступаючих радянських солдатів, за якими слідом йшли гітлерівці. Вони обстріляли з гармати наших воїнів, але не

з ними закінчилося. І, здається, вони більше не тривожили нашу родину.

Продовжуючи розмову про батьків, Петро Адамович повідомив, що ті аж до виходу на пенсію трудилися у Кам'янському колгоспі на різних роботах. Тримали власне господарство, вигодовували худобу, свиней, птицю, сіяли зернові, садили картоплю, овочі. Словом, виживали, як і всі тодішні селяни, дбали про те, щоб у достатку жили їхні діти. На жаль, у 1966 році у 78-річному віці помер батько, а 14 років тому полишила цей світ і матір.

Сини пішли своєю дорогою. Зокрема, Петро закінчив Рівненське ПТУ-3, де здобув фах будівельника і рік працював на спорудженні готелю «Мир» в обласному центрі, а потім два роки служив у війську, звідти повернувся в Рівне. Але згодом переїхав додому, де через рік одружився з дівчиною Марією, яка працювала у Кам'янці завідуючою сільським клубом.

– Основний період свого свідомого життя я пропрацював у колективі ПМК-172 тресту «Поліссяводбуд», – розповідає далі господар дому. – Був водієм на різних автомобілях: легковому, бензовозі, самоскиді, так званій техдопомозі, рік трудився у моторному цеху. Потім підприємство розформувалося, люди порозраховувалися з роботи. Так вийшло, що я пропрацював на ньому день у день рівно три десятиліття. До виходу на пенсію не дотягнув п'ять років. Тому почав офіційно займатися підприємницькою діяльністю, якій віддав 20 років. Зараз живу на вільних пенсіонерських хлібах.

Протягом всього сімейного життя невтомно трудилася і

своєю університету у сусідній Польщі, Микола закінчив Березнівський лісотехнічний коледж, Надслучанський інститут та Національний університет водного господарства і природокористування, диплом спеціаліста з туристичної галузі в РДГУ отримала Оля.

Я уважно слухав і записував на диктофон відверту цікаву розповідь господаря дому. А коли вона завершилась, настав не менш важливий для мене момент. Разом з Петром Адо́льфовичем та Марією Костянтинівною ми пішли оглядати їх столітню оселю. Приємно було ступити у традиційні для селянських хат сіни, заглянути в комору і степку. Там побачив знайомі з дитинства речі, якими користувалася щодня моя покійна матір і всі тогочасні господині. Це рогачі, лопатка для посадки в піч тіста, баняки, рубель для прасування полотняних виробів, маслбійка, праска на вугіллі. Ще більше перенісся у далеке минуле, коли ми зайшли у кухню, де побачив традиційну піч та вмонтовану у неї плиту. Правда, вони були вже по-сучасному оздоблені яскравою плиткою. Справді сонячною і просторою виявилась світлиця. Тут була стеля, зроблена за дідівським методом «дошки в наклад» і закріплена на зовнішніх балках. Стіни прикрашали гарні вишивані картини, створені у молоді літа вмілими руками Марії Костянтинівни. І, хоча тут багато що нагадувало минуле, але всюди панували чистота та порядок, справжній домашній затишок.

Під час наших оглядин господар дому зазначив, що з часу будівництва оселі в ній поміняли лише солом'яну покрівлю

лік розмістилися акуратні грядки, де працювати господарі вирощують картоплю, різні овочі, сіють зернові. Вони утримують кілька десятків курей.

Чудовим місцем для відпочинку на цьому об'єкті є рукотворний ставок, де у вихідні дні чи у вечорові часи можна повидити рибу, фізично і душевно відпочити. Що й роблять члени родини, їх друзі та знайомі.

Гарне враження справило невелике, але сучасне приміщення лазні, яку за допомогою друзів збудував Петро Адо́льфович. В розпорядженні господарів є літня кухня і затишна зала для прийому чималої кількості гостей, запрошених на відзначення свят і пам'ятних дат.

Помітивши біля вхідних дверей дому залишки надувних кульок, я запитав у Петра Адо́льфовича:

– У вас, напевно, недавно відбувалася якась радісна подія?

– Так. Ми разом зі своїми рідними, близькими, друзями і добрими сусідами тут відсвяткували своє золоте весілля. Було дуже весело, цікаво і незабутньо. Нас щиро вітали, бажали здоров'я і багато інших приємних життєвих гараздів.

Тож і я сердечно поздоровив моїх співрозмовників з півстолітнім ювілеєм їх щасливого сімейного союзу.

Якось непомітно і швидко минув час моїх відвідин цього милого куточка рідного Полісся, де зустрівся зі щирими і добрими людьми, які своїм чесним життям, гарним ставленням до інших утверджують справжні життєві цінності – віру, надію, любов. Важливо й те, що я побував у їх більш як столітній селянській оселі, яка є символом нашої міці і незнищенності.

Павло РАЧОК.